

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce H. N. V., zastoupeného Mgr. Annou Větrovskou, advokátkou se sídlem Praha 1, Štěpánská 630/57, proti žalovanému: Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu, se sídlem Praha 1, Štěpánská 28, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2006, čj. 11 Ca 19/2004 - 128,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 10. 2003, čj. FŘ-4515/11/03, zamítl odvolání žalobce proti dodatečnému platebnímu výměru č. 1020002556 vydanému Finančním úřadem pro Prahu 9 dne 11. 11. 2002, čj. 244819/02/009914/7349, jímž mu byla doměřena daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 1998.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze a současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Usnesením ze dne 11. 3. 2004, čj. 11 Ca 19/2004 - 15, tento soud žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl i jeho žádost o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě.

Žalobce toto usnesení napadl kasační stížností, v níž rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Usnesením ze dne 21. 6. 2004, čj. 11 Ca 19/2004 - 28, městský soud zamítl

žádost žalobce o ustanovení zástupce a vyzval jej, aby si zvolil zástupce a doložil plnou moc.

Proti posledně uvedenému usnesení stěžovatel taktéž podal kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 20. 10. 2004, čj. 2 Afs 52/2004 - 45, kasační stížnost proti usnesení čj. 11 Ca 19/2004 - 15 zamítl. Kasační stížnost proti usnesení čj. 11 Ca 19/2004 - 28 odmítl (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2005).

Městský soud poté žalobu věcně projednal a rozsudkem ze dne 20. 12. 2005, čj. 11 Ca 19/2004 - 102, ji zamítl.

Žalobce prostřednictvím své zástupkyně napadl rozsudek Městského soudu kasační stížností a podáním ze dne 27. 2. 2006, rovněž prostřednictvím své zástupkyně Mgr. Anny Větrové, požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o této kasační stížnosti. Městský soud usnesením ze dne 17. 3. 2006, čj. 11 Ca 19/2004 - 128, žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti, avšak jeho žádost o ustanovení zástupce zamítl, neboť v daném řízení je stěžovatel zastoupen advokátkou Mgr. Annou Větrovskou. Tato skutečnost pak podle soudu brání tomu, aby byl stěžovateli ustanoven zástupce soudem, protože § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) vylučuje, aby byl účastník zastoupen více zástupci.

Žalobce napadl i toto usnesení, v rozsahu výroku o zamítnutí jeho žádosti o ustanovení zástupce, kasační stížností, jež je předmětem tohoto řízení. V kasační stížnosti proti tomu stěžovatel namítá důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť uvedený názor městského soudu považuje za nezákonný. Poukazuje na § 35 odst. 8 s. ř. s. a uvádí, že splňuje veškeré podmínky, které je k ustanovení zástupce třeba - podmínky pro osvobození od soudních poplatků, potřebu ochrany práv a návrh. Podle stěžovatele uvedené ustanovení s. ř. s. nevylučuje, aby byl navrhovatel, který je zastoupen na základě plné moci, ustanoven soudem zástupce, pokud navrhovatelovy osobní a majetkové poměry neumožňují odměnu advokátovi uhradit. Stěžovatel zdůrazňuje, že advokát nemůže zastupovat stěžovatele bezplatně. V daném případě by navíc nemohlo dojít k tomu, že by měl stěžovatel více zástupců. Jednak by mu soud ustanovil tutéž advokátku (Mgr. Annu Větrovskou) a jednak ustanovení zástupce soudem způsobuje zánik zastoupení na základě dřívější plné moci (analogicky § 28 odst. 3 o. s. ř.). V závěru poukázal stěžovatel na charakter kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze ve výroku, jímž se zamítá návrh žalobce na ustanovení zástupce, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší právní soud usnesením ze dne 7. 8. 2006, čj. 8 Afs 60/2006 - 158, tak, že jej zamítl.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Stěžovatel uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky městským soudem, kterou spatřuje v tom, že mu městský soud měl zástupce v řízení ustanovit bez ohledu na to, že je zastoupen advokátkou na základě plné moci.

Z obsahu spisu městského soudu vyplynulo, že stěžovatel doložil generální plnou moc udělenou Mgr. Anně Větrovské dne 7. 7. 2004. Po část řízení o žalobě a i v řízení o kasační stížnosti stěžovatele zastupovala právě shora uvedená advokátka, která podávala písemná podání (např. vyjádření k žalobě ze dne 12. 7. 2005, žádost o odročení jednání ze dne 13. 10. 2005, doplnění repliky ze dne 18. 12. 2005) a zúčastnila se i ústního jednání dne 20. 12. 2005 (viz č. listu 99). Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel - opět prostřednictvím advokátky Mgr. Anny Větrovské - kasační stížnost a následně, rovněž jejím prostřednictvím, požádal o osvobození od placení soudních poplatků a ustanovení advokáta zástupcem v řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou, zda je možné ustanovit účastníkovi zástupcem advokáta, přestože je již advokátem zastoupen na základě plné moci, přičemž se opřel o svou stávající judikaturu v obdobné věci - např. rozsudek ze dne 13. 7. 2006, čj. 2 Afs 76/2006 - 103 (www.nssoud.cz).

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. (pozn. soudu: do 12. 10. 2005 se jednalo o odst. 7 tohoto ustanovení) navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování zástupce platí v takovém případě stát. Požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. může mít účastník v téže věci jen jednoho zástupce.

Stěžovateli lze přisvědčit, že s ohledem na analogické použití § 28 odst. 3 o. s. ř., § 64 s. ř. s., by ustanovením zástupce soudem došlo k zániku jeho zastoupení advokátem na základě plné moci. Uvedené ustanovení o. s. ř. (*Zvolí-li si účastník jiného zástupce, platí, že tím také vypověděl plnou moc dosavadnímu zástupci.*) totiž nelze racionálně vyložit jinak, než že k výpovědi plné moci dosavadnímu zástupci dojde rovněž tím, že účastník požádá o ustanovení zástupce soudem, soud jeho žádosti vyhoví a zástupce mu ustanoví. Ustanovení zástupce soudem se totiž zásadně děje na žádost účastníka a lze je tedy z hlediska zániku plné moci dosavadního zástupce přirovnat udělení plné moci novému zástupci.

Nelze tedy s městským soudem souhlasit v tom, že pouhá existence plné moci, kterou navrhovatel udělil advokátovi, brání tomu, aby soud navrhovateli zástupce ustanovil.

Pro ustanovení zástupce soudem však zákon stanoví několik podmínek (§ 35 odst. 8 s. ř. s.): především musí být dány předpoklady pro osvobození navrhovatele od soudních poplatků (tuto podmínku stěžovatel nepochybně splňuje, když mu městský soud napadeným usnesením toto osvobození přiznal). Druhou nezbytnou podmínkou pak je, aby ustanovení zástupce bylo třeba k ochraně práv navrhovatele. Tomu však v daném případě nebylo. V dané věci je stěžovatel zastoupen advokátkou na základě plné moci. Jak vyplývá ze spisu, stěžovatelem zvolená advokátka Mgr. Anna Větrovská jej v daném řízení řádně zastupuje, podává opravné prostředky i jiné návrhy, účastní se ústního jednání a náležitě tak dbá o ochranu stěžovatelových práv. Městský soud v Praze tak nepochybil, když stěžovateli zástupce v dané věci neustanovil, neboť stěžovatel je zastoupen advokátkou na základě plné moci a tato advokátka také řádně jeho zájmy hájí; splnění druhé podmínky v daném případě tedy nebylo shledáno.

Domnívá-li se stěžovatel, že neměl jinou možnost než si zvolit advokátku na plnou moc a teprve poté požádat o ustanovení advokáta soudem, nelze s ním souhlasit. Soudní řád správní totiž výslovně pamatuje i na to, aby účastník řízení, který je práva neznalý a k vedení řízení advokáta skutečně nezbytně potřebuje, neutrpěl újmu v důsledku toho, že si advokáta nemůže dovolit vzít na plnou moc a požádá o jeho ustanovení soudem. Ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. poslední věta totiž stanoví, že lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení neběží mj. po dobu ode dne podání žádosti o ustanovení zástupce do právní moci rozhodnutí o této žádosti. Navrhovatel, který se domnívá, že podmínky pro ustanovení zástupce v řízení splňuje, tedy může soud požádat o ustanovení advokáta zástupcem v řízení bez obav z toho, že by mu v době od podání žádosti do doby soudního rozhodnutí o ní uplynula lhůta k podání návrhu na zahájení řízení. Ke stavění lhůty k podání návrhu na zahájení řízení dochází ze zákona proto, že největší nároky po odborné stránce jsou na účastníka řízení kladeny právě formulováním samotného návrhu na zahájení řízení (kasační stížnosti), který je navíc třeba podat v poměrně krátkém časovém úseku. Lze si samozřejmě představit i situaci, kdy účastník, který není obeznámen s možností požádat o ustanovení zástupce soudem, navštíví advokáta sám. V takovém případě pak advokát, který je s majetkovou situací klienta seznámen a kterému odměna za zastupování nebyla zaplacená, tohoto klienta upozorní na možnost požádat o ustanovení zástupce soudem, místo toho, aby jej bezplatně zastupoval. Neučiní-li tak a na základě plné moci klienta v řízení řádně zastupuje, nemůže oprávněně očekávat, že bude soudem ustanoven jeho zástupcem a odměna mu bude uhrazena státem. Městský soud tak postupoval v souladu se zákonem, pokud stěžovatelovu žádost o ustanovení advokáta zamítl.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že není dán kasační stížností uplatněný důvod pro zrušení napadeného usnesení, a proto

kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl, a to bez nařízení jednání (§ 109 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. září 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu